

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
4/24 Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
д-р наук з фізичного виховання і спорту,
професору Мар'яну ПІТИНУ

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, доцента,
Мельнікова Андрія Вікторовича,
на дисертаційну роботу Владислава Романовича Римика на тему
«Спеціальна фізична підготовка зі спрямованим розвитком психофізичних
якостей майбутніх поліцейських», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальністю 017 Фізична культура і спорт
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,

Актуальність теми. Україна перебуває в умовах складних викликів. Вони зумовлюють реформування існуючого підходу до розвитку системи професійної підготовки кадрів для правоохоронних органів.

Цільовими завданнями правоохоронних органів є спрямований вплив й виконання дій в конкретних реальних ситуаціях. На сучасному етапі в закладах вищої освіти накопичено певний досвід щодо окремих компонентів системи спеціальної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців. Однак в останні роки збільшилося навантаження на працівників поліції та, значно загострилися самі професійні ситуації. Спостереження багатьох фахівців вказують на причини цього, а саме: недостатню фізичну, психічні, технічну готовність тощо поліцейських до застосування відповідних засобів фізичного впливу.

Недостатній рівень готовності курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання значно ускладнює процес набуття професійних навичок і знижує ефективність адаптації до факторів зовнішнього середовища та умов професійної діяльності, що дало підстави автору запропонувати використання у спеціальній фізичній підготовці спрямованого розвитку психофізичних якостей майбутніх поліцейських.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Кваліфікаційна робота Владислава Римика є завершеним самостійним дослідженням, яке має актуальне теоретичне та практичне значення. У ній подано вирішення актуального науково-прикладного завдання з пошуку найбільш ефективних засобів і методів спеціальної фізичної підготовки з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності поліцейських, зокрема підвищених вимог до рівня їх психофізичних якостей, що визначило актуальність

цього дослідження та потребу покращення спеціальної фізичної підготовленості курсантів для забезпечення успішного оволодіння основами майбутньої професії.

Здобувач має достатню кількість публікацій. У цих публікаціях викладено основні положення та висновки. Зміст та кількість публікацій за проведеним дослідженням відповідає вимогам МОН України. Теоретичне оприлюднення наукових досліджень на конференціях повною мірою засвідчує належну апробацію результатів. Основні положення дисертаційного дослідження відображено у 8 наукових працях, серед яких: 6 публікацій у наукових фахових виданнях України та 2 праці апробаційного характеру.

Новизна представлених теоретичних та експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. За результатами дослідження: уперше обґрунтовано структуру та зміст програми спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських. Це зроблено за допомогою використання класифікації засобів підготовки на три блоки: загального впливу та фізичні вправи, які впливають на спеціальну фізичну підготовку; ті, що сприяють розвитку психічних якостей та здібностей, важливих у професійній діяльності поліцейських, та ті, що сприяють нейтралізації шкідливих факторів професійної діяльності поліцейських. Інтегральним складником програми визначено внесений розділ та обсяг засобів і методів впливу на рівень психофізичної підготовленості курсантів, спрямованих на створення передумов успішного виконання функцій у межах подальшої професійної діяльності.

Також уперше на основі встановлення професійно значущих показників здоров'я, фізичного стану, фізичної та психофізичної підготовленості, стресостійкості й агресивності визначено фактори успішної реалізації спеціальної фізичної підготовки майбутніх поліцейських. До такої структури увійшли: біполярний фактор I (14,480%) зібрав у собі показники, що характеризують фізичну підготовленість; уніполярний фактор II (14,043%) – показники маси тіла ($r = 0,775$), довжини тіла ($r = 0,759$), життєвої ємності легень ($r = 0,768$) та динамометрії провідної кисті ($r = 0,787$); біполярний фактор III (7,567%) – показники, що характеризують кардіо-респіраторну витривалість, та уніполярний фактор IV (6,514%) – показники, що характеризують психофізичні якості, зокрема зорової оперативної ($r=0,667$) та довільної пам'яті ($r=0,763$).

Окрім того удосконалено відомості стосовно особливостей показників здоров'я, фізичного стану, фізичної та психофізичної підготовленості, стресостійкості й агресивності майбутніх поліцейських та зміст професійно-прикладної та спеціальної фізичної підготовки в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Окремим положенням зазначено, що набули подальшого розвитку наукові відомості з реалізації завдань фізичного виховання в умовах закладів вищої освіти.

Наукова обґрунтованість досліджень. Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків сформульованих у дисертації Владислава Римика, достовірність отриманих у роботі результатів забезпечена адекватністю методів дослідження, поставленими завданнями, достатньою кількістю залучених курсантів, які брали участь у констатувальному та формувальному педагогічному експерименті, достовірністю отриманих результатів та коректною статистичною обробкою одержаних даних; розробленою та впровадженою авторською програмою спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських в Академії внутрішніх справ, достатньою ілюстрацією результатів дослідження та ґрунтовним аналізом наукової літератури.

Достовірність результатів дослідження. Достовірність результатів дослідження забезпечувалась використанням ґрунтового аналізу джерел інформації наукового та методичного характеру, використанням адекватних методів дослідження, достатньою кількістю осіб, які приймали участь у дослідженні. Практичний ефект роботи підтверджено актами впровадження, а саме впроваджено програму спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських в Академії внутрішніх справ (м. Івано-Франківськ) та визначено її ефективність; в освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ВСП «Івано-Франківського фахового коледжу фізичного виховання» Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Рівень виконання поставленого наукового завдання. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Об'єкт і предмет дослідження адекватні меті та завданням дослідження. Так, метою дослідження є обґрунтувати програму спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських, що забезпечуватиме передумови успішного оволодіння професійною діяльністю.. Завданнями дослідження було визначено:

узагальнити наукові підходи до формування змісту професійноприкладної та спеціальної фізичної підготовки в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання;

встановити особливості показників здоров'я, фізичного стану, фізичної та психофізичної підготовленості, стресостійкості й агресивності майбутніх поліцейських;

визначити структуру взаємозв'язків професійно значущих показників здоров'я, фізичного стану, фізичної та психофізичної підготовленості, стресостійкості й агресивності майбутніх поліцейських;

розробити програму спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських та експериментально перевірити її ефективність.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Викладена здобувачем наукова ідея сприяла чіткому окресленню меж дослідження та коректного формулювання теми, мети та завдань дослідження. Здобувачем зроблено якісний підбір методів дослідження відповідно до мети та завдань роботи. Визначення ефективності розробленої програми проведено з використанням методів математичної статистики. Сформульовані здобувачем висновки кваліфікаційної роботи у повній мірі відображають результати аналізу й узагальнення літературних джерел, витікають із отриманих результатів досліджень і свідчать, що поставлені у роботі завдання сприяли вирішенню важливого науково-прикладного завдання. Враховуючи вищезазначене та рівень отриманих компетенцій Владиславом Римиком, здобувач відповідає ступеню доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Відсутність порушення академічної доброчесності, фабрикації, фальсифікації у дисертації та наукових публікаціях здобувача. Проведений детальний аналіз дисертації, наукових публікацій за результатами дослідження не виявив ознак порушення академічної доброчесності, фабрикації, фальсифікації у кваліфікаційній роботі та наукових працях Владислава Римика.

Характеристика основних структурних елементів дисертаційної роботи. У першому розділі дисертації проаналізовано теоретичні засади формування спеціальної фізичної підготовленості майбутніх поліцейських у закладах вищої освіти правоохоронних органів. Автором було розкрито сутність професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх поліцейських, проаналізовано досвід спеціальної фізичної підготовки майбутніх працівників поліції, з'ясовано структуру та зміст спеціальної фізичної підготовки в різних силових структурах.

У другому розділі надано загальну характеристику використаних методів дослідження, серед яких: теоретичний аналіз та узагальнення, педагогічне спостереження, педагогічне тестування та педагогічний експеримент, методи математичної статистики. Загалом організація охоплювала період вересень 2018 – грудень 2023 року.

У третьому розділі основний пріоритет приділено передумовам формування програми спеціальної фізичної підготовки майбутніх поліцейських. У зв'язку із цим висвітлено характеристику основних показників фізичного стану й фізичної

підготовленості, стресостійкості й агресивності та мотивації до уникнення невдач, формування психофізичних якостей майбутніх поліцейських курсантів академії внутрішніх справ. Також розглянуто результати факторного аналізу професійно значущих показників здоров'я, фізичного стану, фізичної та психофізичної підготовленості, стресостійкості й агресивності майбутніх поліцейських. Визначено, що найбільшій увазі потребують фактори фізичної підготовленості (0,740–0,785). Що дало підстави удосконалювати спеціальну фізичну підготовленість зі досягненням стійким розвитком важливих якостей професійної діяльності. Для цього обрано спрямоване підвищення рівня психофізичних якостей курсантів.

У четвертому розділі представлена програма спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських та результати та, що особливо важливо – показано перевірку її ефективності.

На основі вивчення змісту цього розділу показано обґрунтування змісту програми спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських. Ще одна частина присвячена об'єктивному висвітленню ефективності авторського методичного підходу. Це зроблено на основі вивчення змін комплексу показників, що розглядаються упродовж усієї дисертації.

Змістова частина програми спеціальної фізичної підготовки зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських забезпечувала вирішення різних завдань проте інтегральним складником програми визначено розділ та обсяг психофізичної підготовки курсантів.

Основою підтвердження ефективності педагогічного експерименту були позитивні зміни у фізичному стані (індекс маси тіла, показники реакції пульсу на фізичне навантаження, індекс Робінсона та аеробна витривалість ($p \leq 0,05$)). Окрім того у фізичній підготовленості: у всіх тестах курсанти ЕГ покращили ($p \leq 0,05$) свої результати, проте лише в комплексній силовій вправі та підтягуванні на завершення педагогічного експерименту суттєво переважали курсантів контрольної групи ($p \leq 0,05$).

Зміст п'ятого розділу традиційно пов'язаний з аналізом та узагальненням результатів дослідження. У ньому проведено обговорення результатів, отриманих на різних етапах дослідження та зіставлено з науковими даними інших фахівців галузі.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

1. У тексті дисертації спостерігається використання термінів як майбутні поліцейські, так і курсанти та, навіть, застосовано термін студенти (стор. 62, 93), що потрібно було б уніфікувати;

2. У тексті дисертації вказано на пропорції у змісті програми спеціальної фізичної підготовки курсантів першого–третього курсів. Проте власне педагогічний експеримент проведено для представників лише другого курсу, що потребує додаткового роз'яснення;
3. Автору слід наголосити, яким чином було враховано реальний досвід ведення операцій та виконання професійних обов'язків поліцейськими в умовах освітнього процесу з спеціальної фізичної підготовки курсантів;
4. Вважаємо, що підрозділ 3.3 носить, значною мірою, констатувальний характер, варто було б дати більш деталізоване роз'яснення отриманих результатів;
5. В окремих таблицях, зокрема 3.18–3.20 в першій колонці «Тести» в одних випадках автор відзначає дійсно тест, а у інших якість, яку визначають якимось не вказаним тестом. Варто було б уніфікувати підхід;
6. Серед переліку завдань ми не відстежили такого, яке б передбачало дослідження показників мотивації, які своєї чергою присутні в змісті самої роботи. Хотілося б почути, чому автор не передбачив це в межах завдань, проте реалізував у ході дослідження.
7. У дисертації зустрічаються орфографічні, стилістичні помилки та деякі порушення оформлення ілюстративного матеріалу.

Висновок

Дисертаційна робота Владислава Романовича Римика на тему «Спеціальна фізична підготовка зі спрямованим розвитком психофізичних якостей майбутніх поліцейських», є завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами)», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року, №44), а її автор Владислав Романович Римик заслуговує присудження ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
начальник кафедри фізичного виховання і спорту
Національної академії Державної приписової служби України
імені Богдана Хмельницького

Андрій МЕЛЬНИКОВ